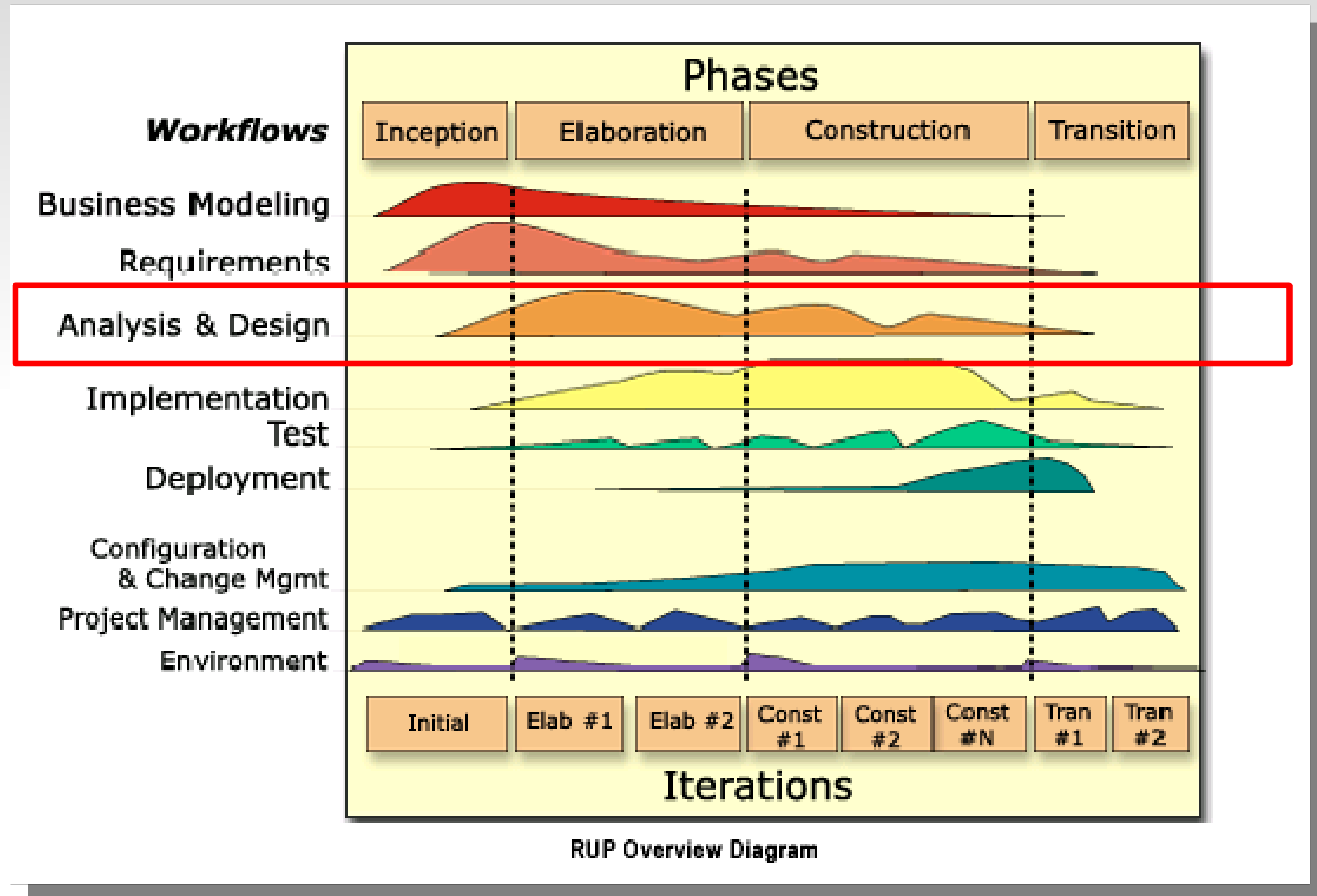
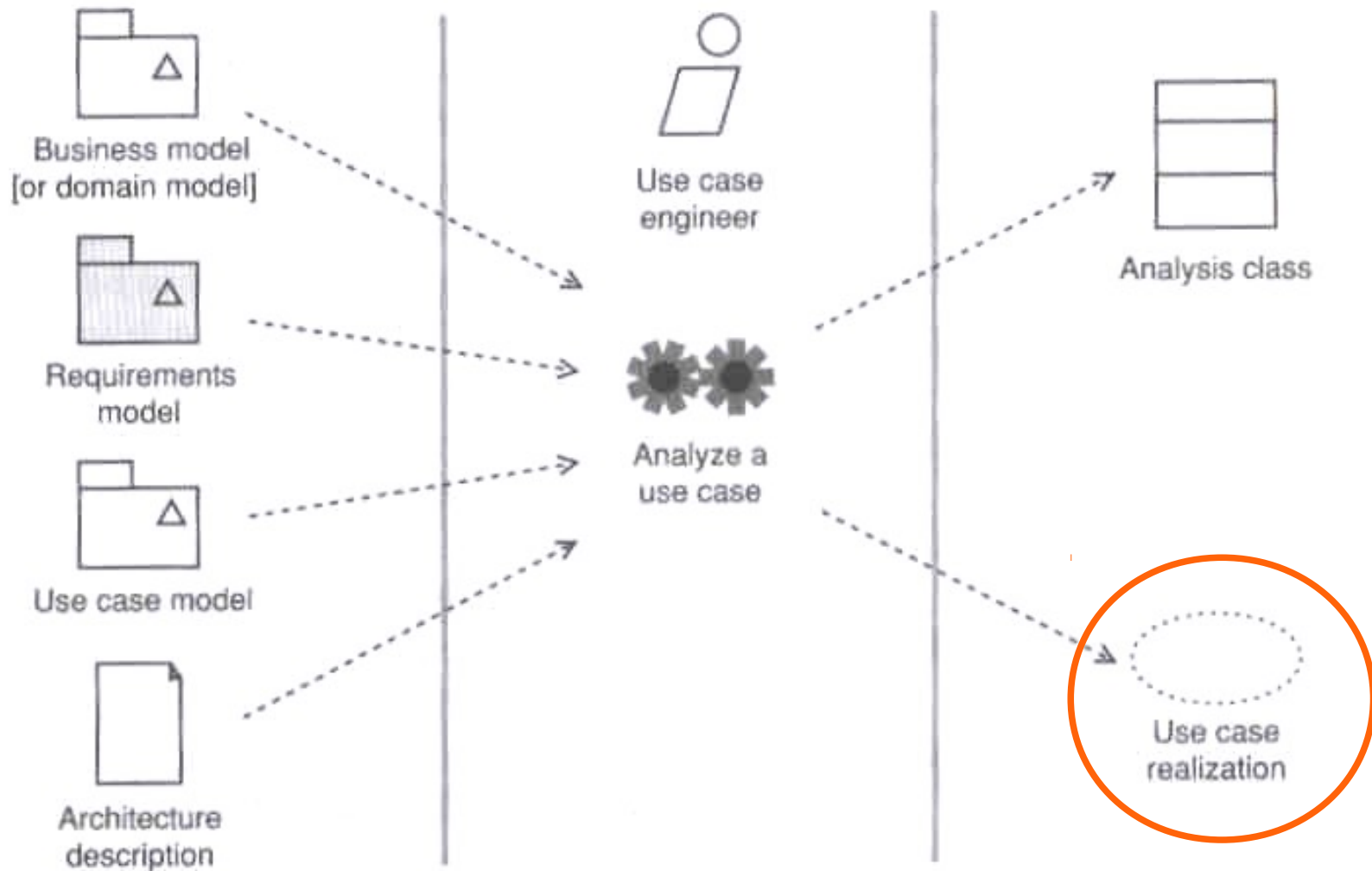

Analýza: Realizace případů užití

**© Radek Ošlejšek
Fakulta informatiky MU
oslejsek@fi.muni.cz**

Analysis workflow

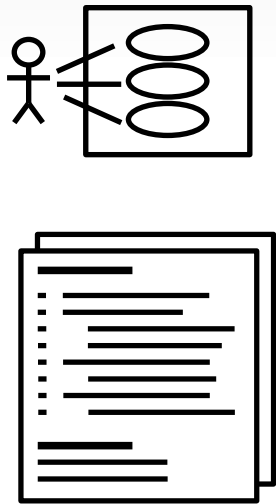

UP aktivita: Analyse a use case

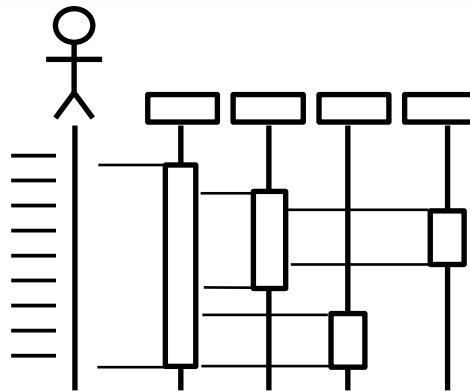

Realizace případů užití

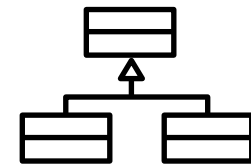
- Analytický diagram tříd „vypráví příběh“ o jednom nebo více případech užití
- Interakční digramy ukazují, jak instance *klasifikátorů* uvnitř systému interagují s cílem realizovat požadované chování systému

UC model
(požadavky na systém)

Realizace případů užití
(interakční diagramy)

Analytický model
(model doménové oblasti)

Cíle realizace UC v analytické fázi

- Odhalení interakcí mezi analytickými třídami, které vedou k realizaci jednotlivých případů užití
 - mohou se nalézt nové analytické třídy
- Zjištění konkrétních zpráv, které se musí předávat pro realizaci specifického chování
 - nalezení klíčových operací, které musí analytická třída mít
 - nalezení klíčových atributů
 - nalezení důležitých vztahů mezi analytickými třídami
- Dosažení konzistence mezi UC modelem a analytickým modelem tříd
- Není nutné dělat realizaci všech případů užití, stačí vybrat ty nejdůležitější
- Diagramy interakcí modelujte tak, aby byly co nejjednodušší
- I při realizaci případů užití (tj. rozpracování částí analytického modelu tříd) se snažíme postupovat podle analytických vzorů

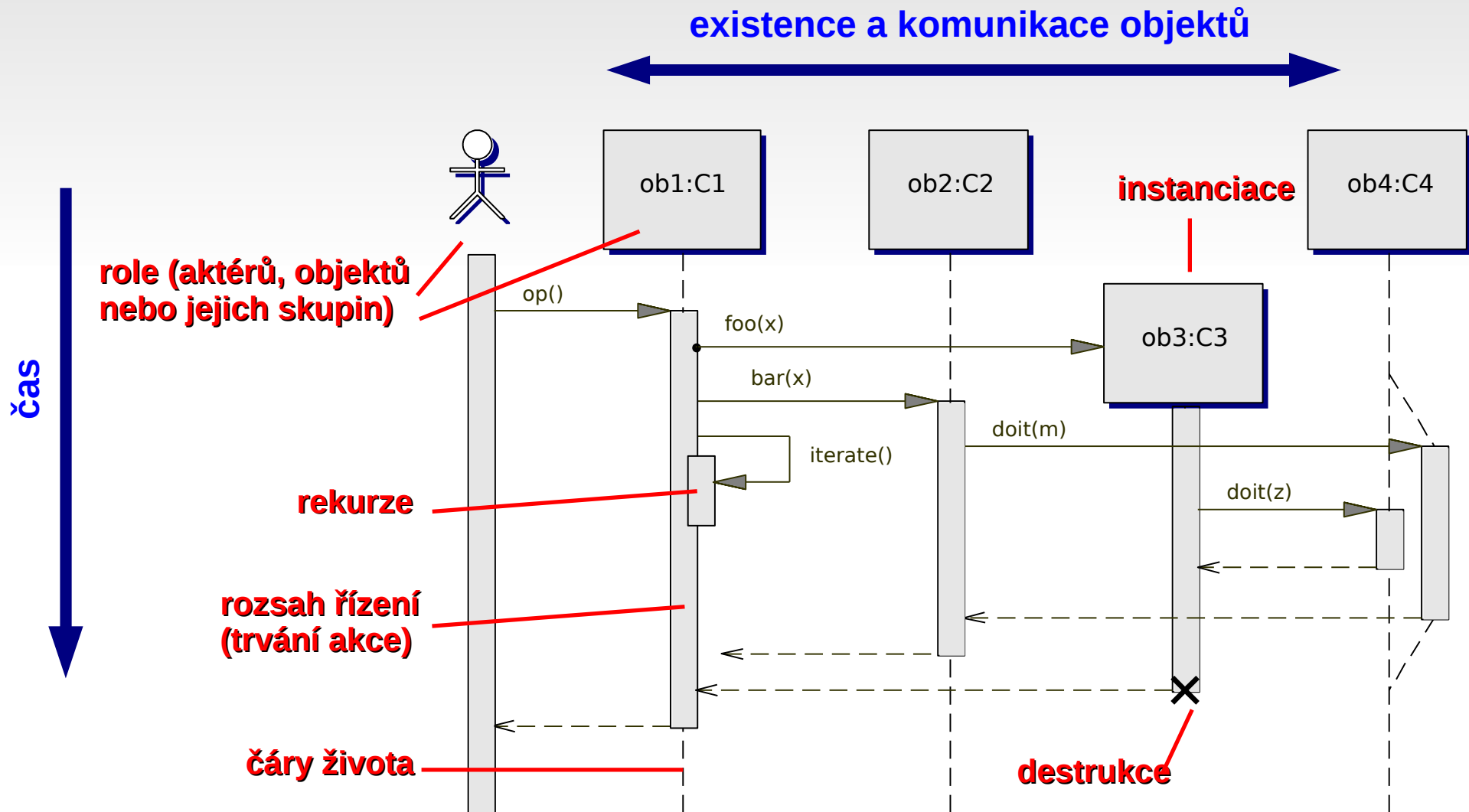
Diagramy interakcí

- Diagramy interakcí modelují chování systému v průběhu časového úseku.
- 4 různé diagramy nabízejí 4 různé pohledy na interakci objektů
- **Sekvenční diagramy** (sequence d.)
 - modelují výměnu zpráv s důrazem na časovou osu
- **Komunikační diagramy** (communication d.)
 - modelují interakce organizované podle interagujících objektů
- **Diagramy přehledů interakcí** (interaction overview d.)
 - ukazují realizaci složitého chování pomocí několika jednodušších interakcí (kombinuje sekvenční diagramy a digramy aktivit)
- **Časovací diagramy** (timing d.)
 - zaměřují se na “real-timové” aspekty interakcí, časová omezení a závislosti, ...

Sekvenční diagram (Sequence Diagram, SD)

UML notation

Sekvenční diagram reprezentuje **interakci**, kterou představuje množina **zpráv** vyměněných mezi objekty **během spolupráce** pro splnění požadované operace nebo získání výsledku.

Zpráva nese **informaci** a spouští **akci** v jiném (nebo stejném) objektu, je reprezentována pomocí **šipky volání**.

- **jméno zprávy**: signatura volané metody (parametry a návratové hodnoty mohou být vynechány) nebo jméno zasláního signálu/události
- **synchronní volání** (vyvolání procedury):
- **asynchronní volání**
- **návrat** z volané procedury
(může být vynechán v procedurálním toku řízení):
- **asynchronní zpráva** (signál):

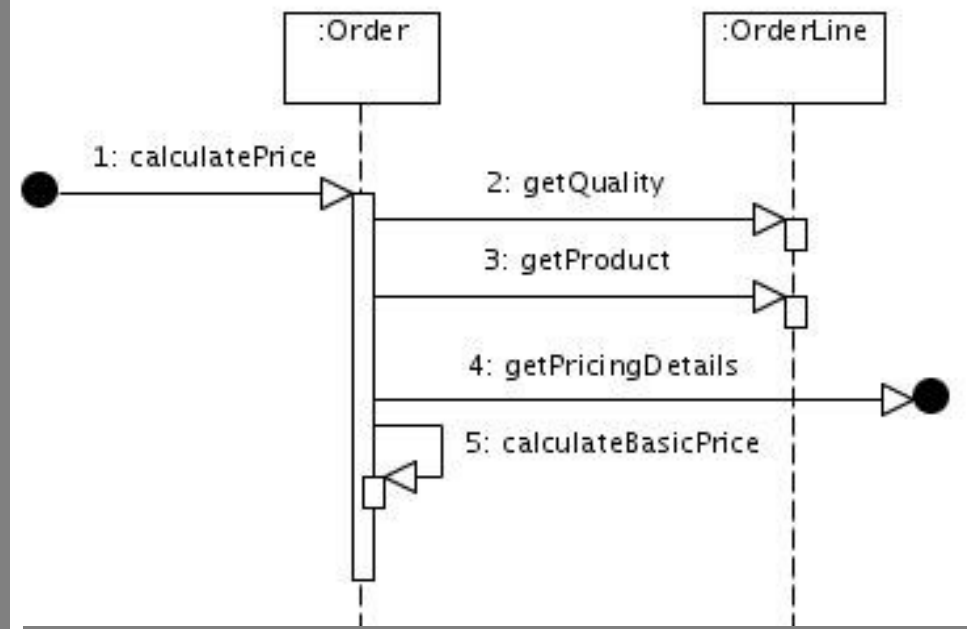
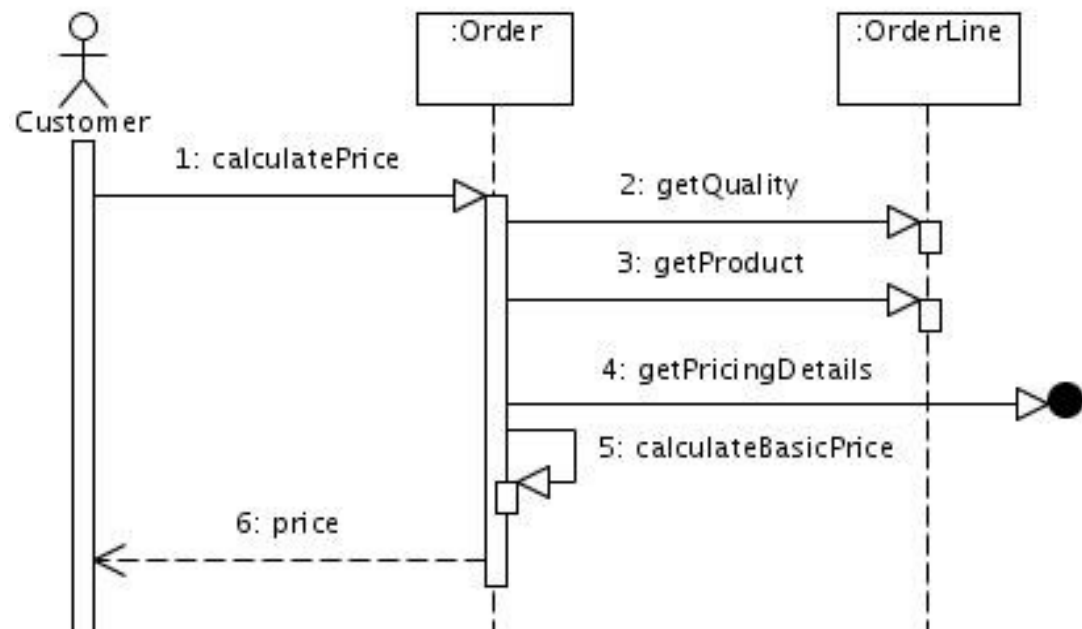
Další symboly: viz knihy o UML

Účastníci interakce

Zahájení interakce

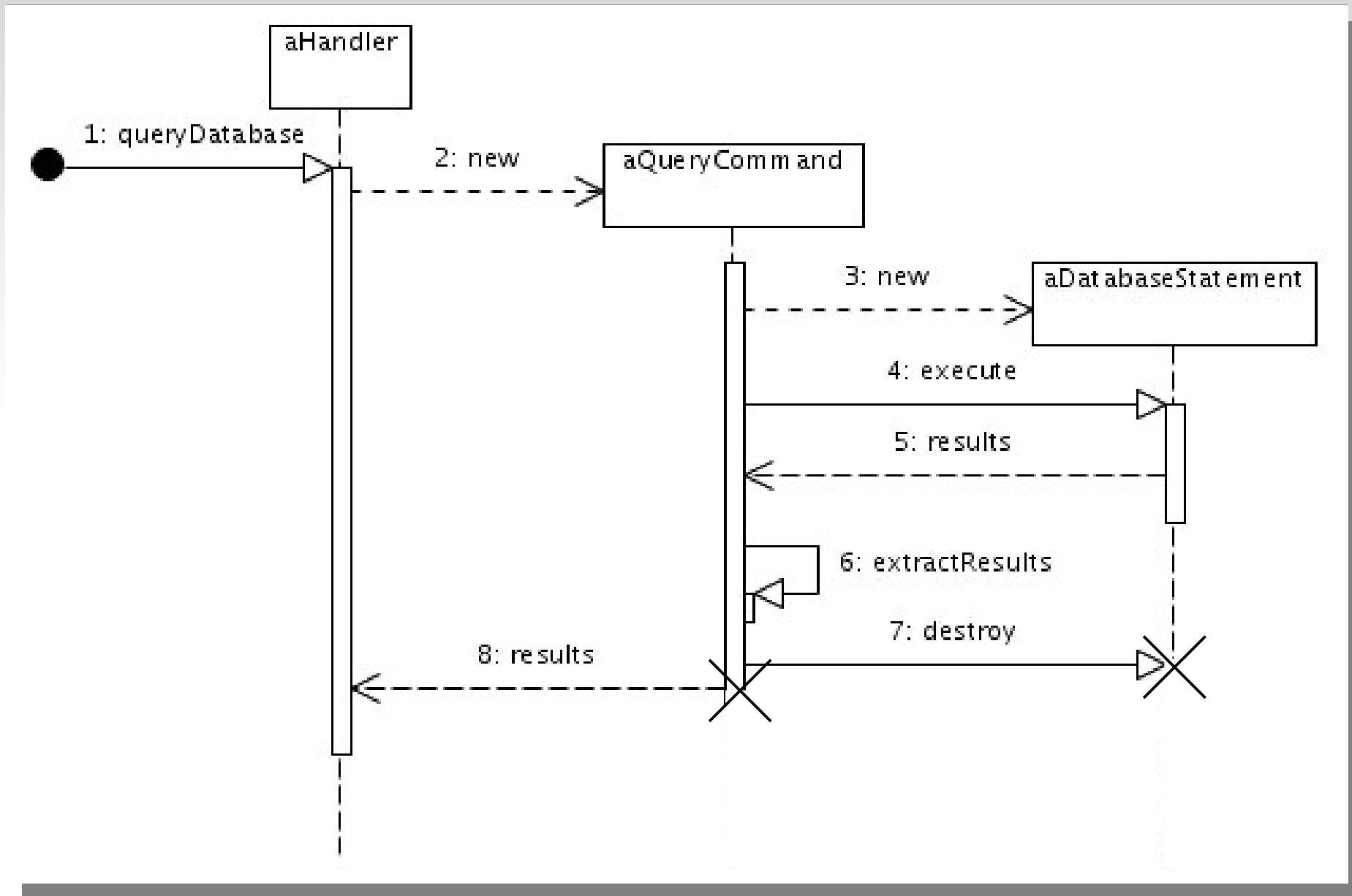
- Zahájení interakce
 - aktérem z diagramu případů užití
 - „nalezenou zprávou“ (*found message*) – nevíme (neřešíme), kdo zprávu poslal
- Ztracená zpráva (lost message)
např. ztráta zprávy při chybě

Vytváření a rušení účastníků

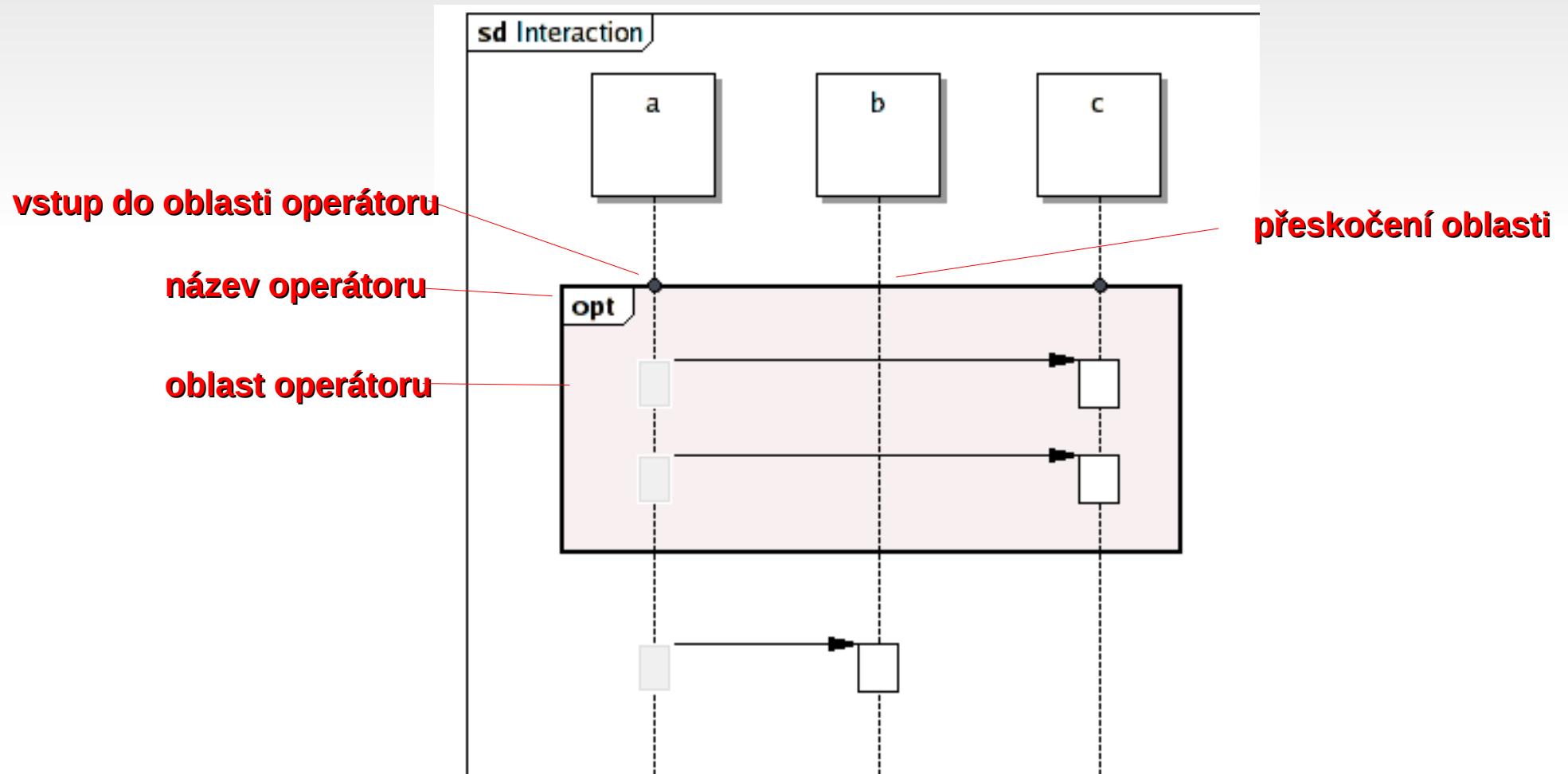
- Účastníci interakce většinou „žijí“ v průběhu celé interakce
 - nestaráme se o jejich vytvoření/rušení
 - jednoduše předpokládáme, že existují
- Explicitní vytvoření účastníka během komunikace
 - => instanciaci objektu
 - komunikační šipka vede přímo do objektu, ne do jeho čáry života
- Explicitní zrušení
 - => destrukce objektu
 - křížek na konci čáry života
 - samozničení vs. zničení jiným objektem

Vytváření a rušení účastníků (II)

Strukturní dělení

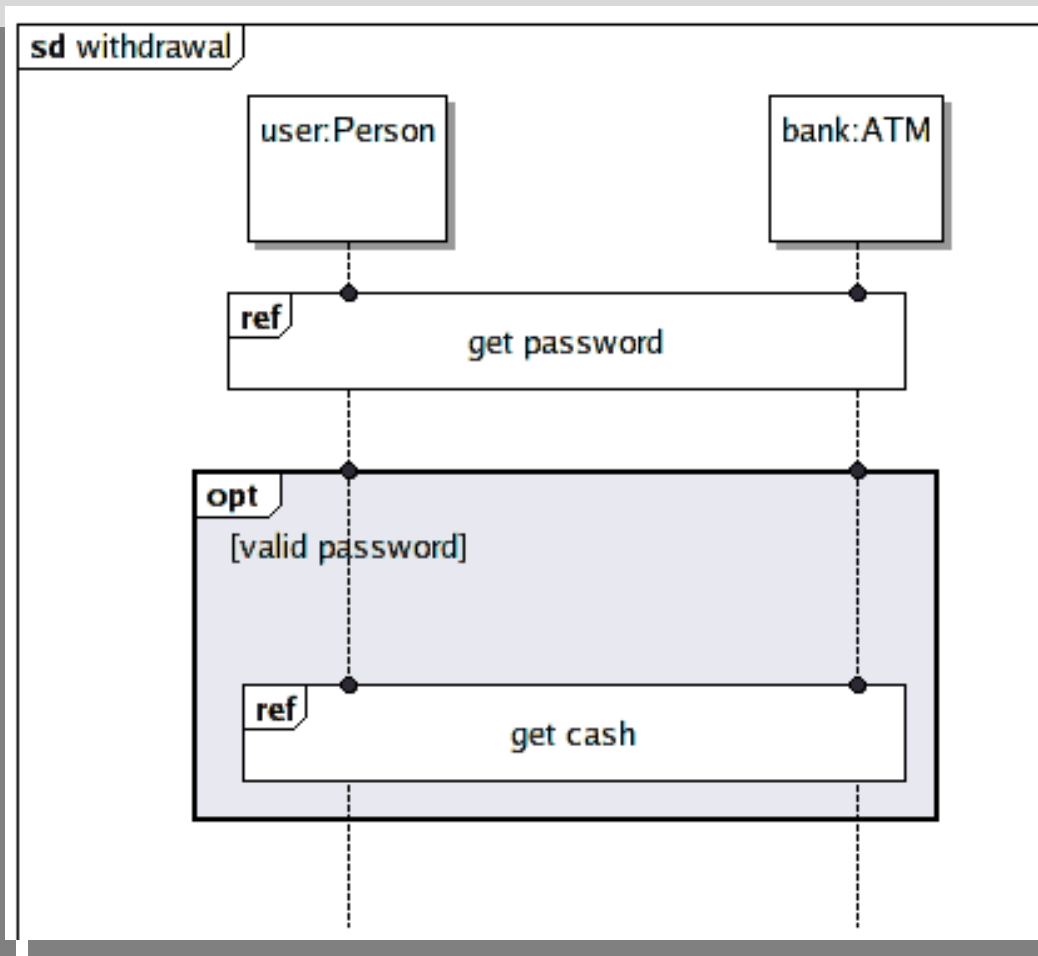
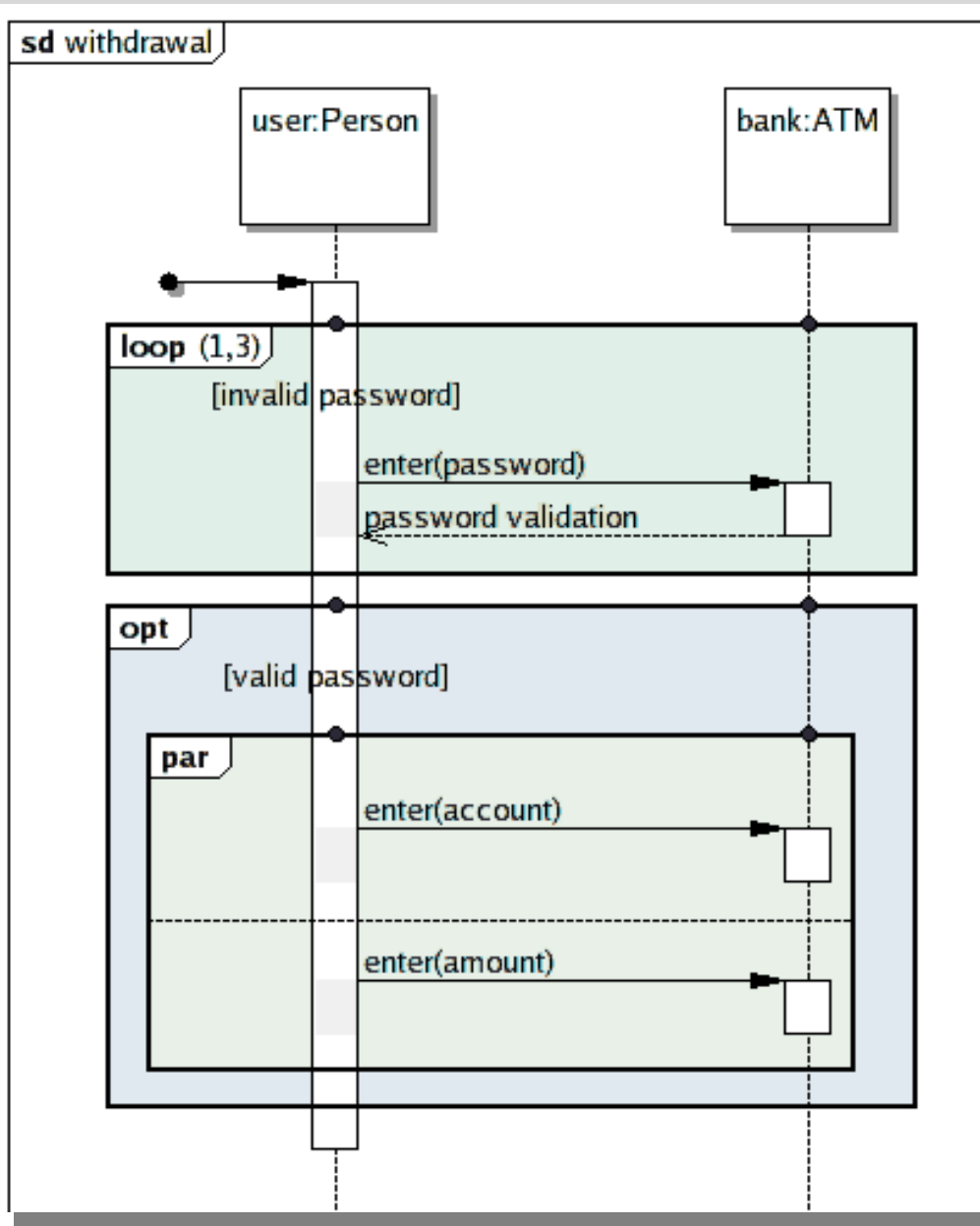
- Znázornění souběžných sekvencí, cyklických sekvencí apod.
 - vyznačíme oblasti a pojmenujeme operátor pro danou oblast
 - operátor se aplikuje na všechny čáry života, které do něj vstupují

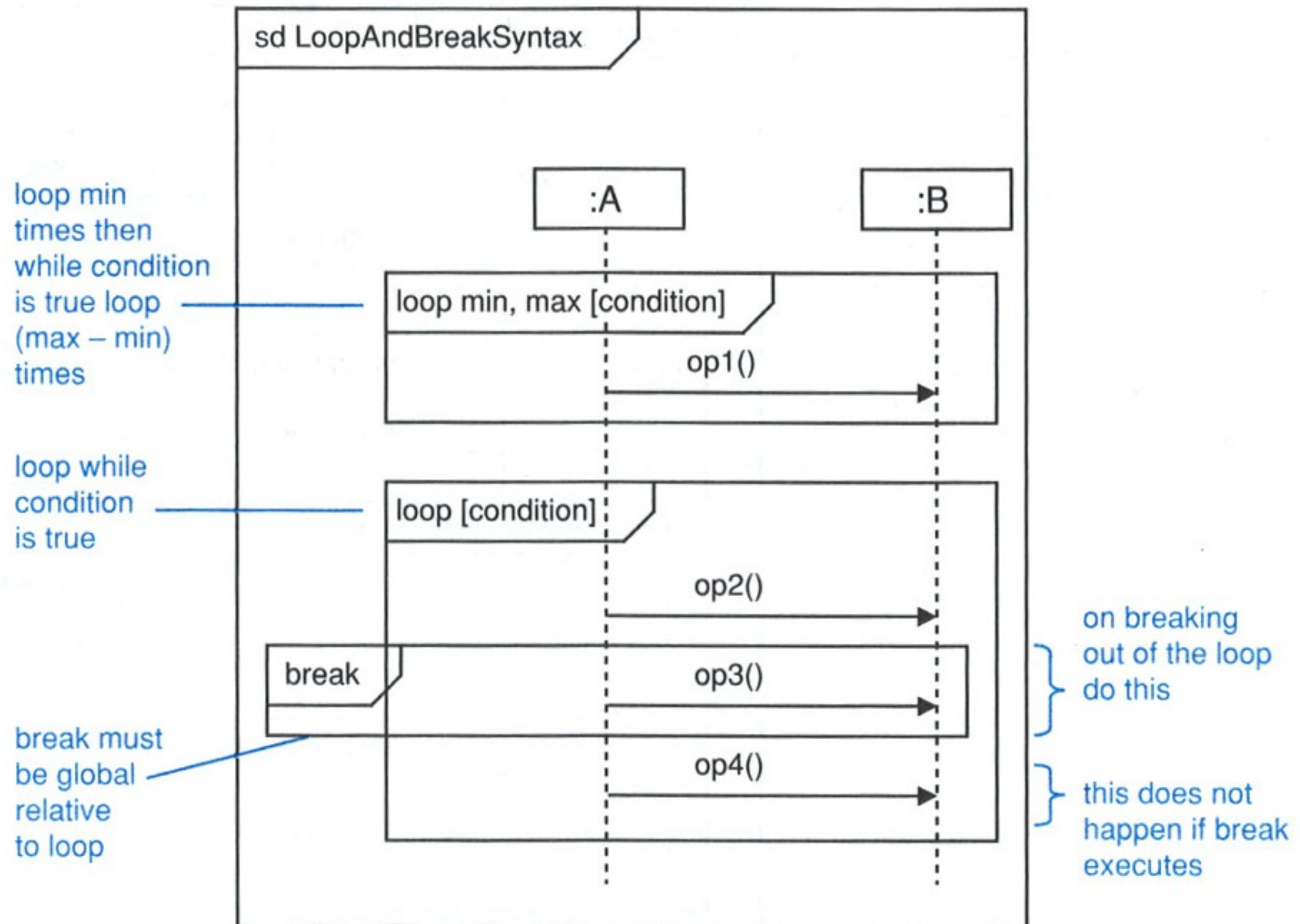
Nejčastější operátory interakcí

- **podmíněné spuštění** (*optional execution*), **opt**
 - operace uvnitř bloku jsou spuštěny jen pokud je splněna podmínka stráže (není to větvení!)
- **volitelné spuštění** (*conditional execution*), **alt**
 - blok je rozdělen na více horizontálních podoblastí reprezentujících jednotlivé větve podmínky; každá podoblast má vlastní stráž (= větvení)
- **paralelní spuštění** (*parallel execution*), **par**
 - blok je rozdělen na více horizontálních podoblastí; každá podoblast reprezentuje paralelní spuštění
- **cyklické spuštění** (*loop execution*), **loop**
 - blok se neustále spouští dokola, pokud je stráž vyhodnocena jako *true*
 - čísla za **loop** mohou udávat minimální a maximální počet cyklů
- **odkaz na jiný diagram** (*reference*), **ref**
 - blok obsahuje pouze název aktivity, která je popsána separátním diagramem (diagram aktivit, stavový diagram, další sekvenční diagram apod.)
- **negace** (*negative*), **neg**
 - fragment ukazuje chybnou interakci
- **kritická sekce** (*critical region*), **region**
 - fragment může mít v daném okamžiku spuštěné pouze jedno vlákno

Strukturní dělení - příklad

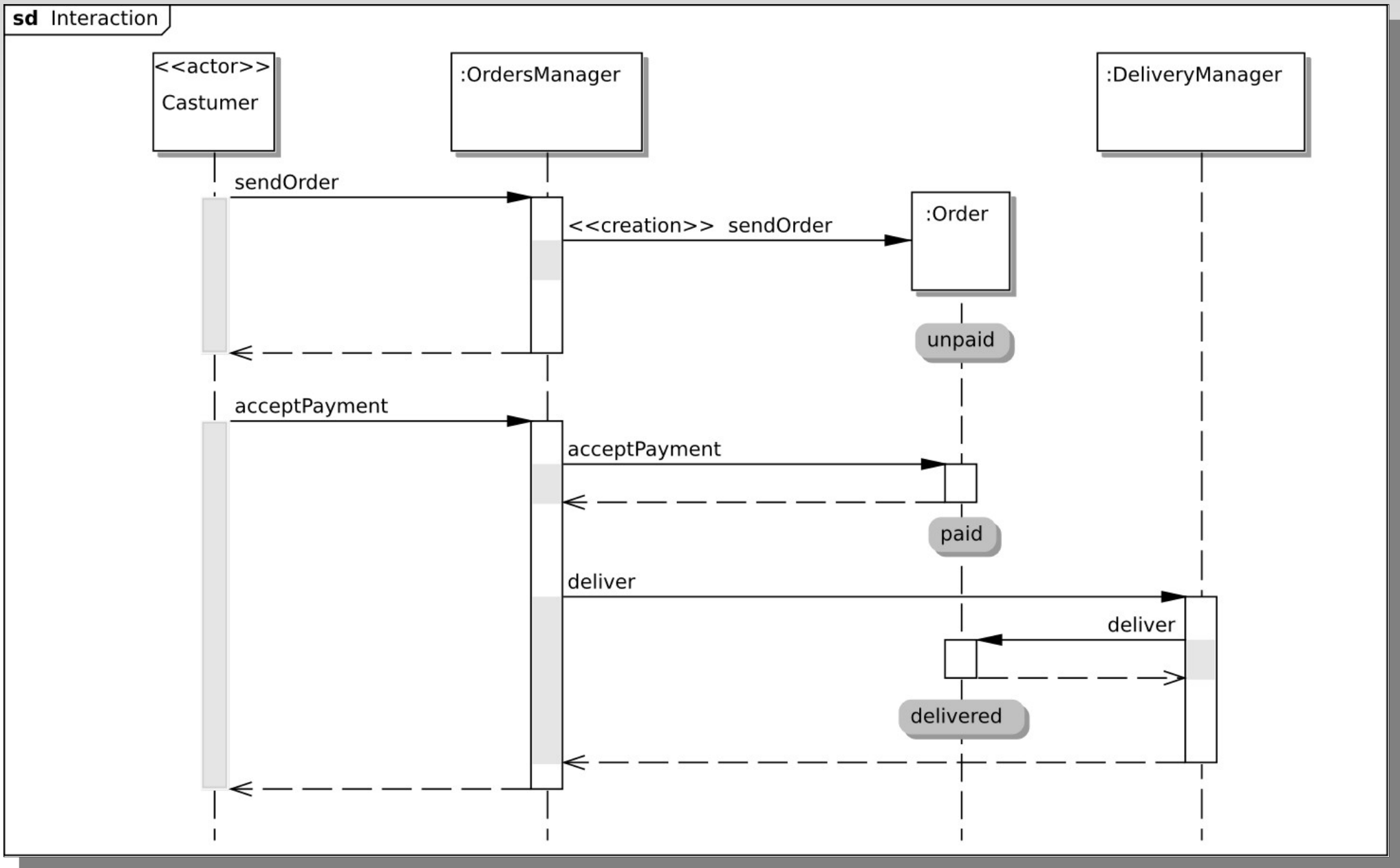
Loop a Break

Varianty cyklů

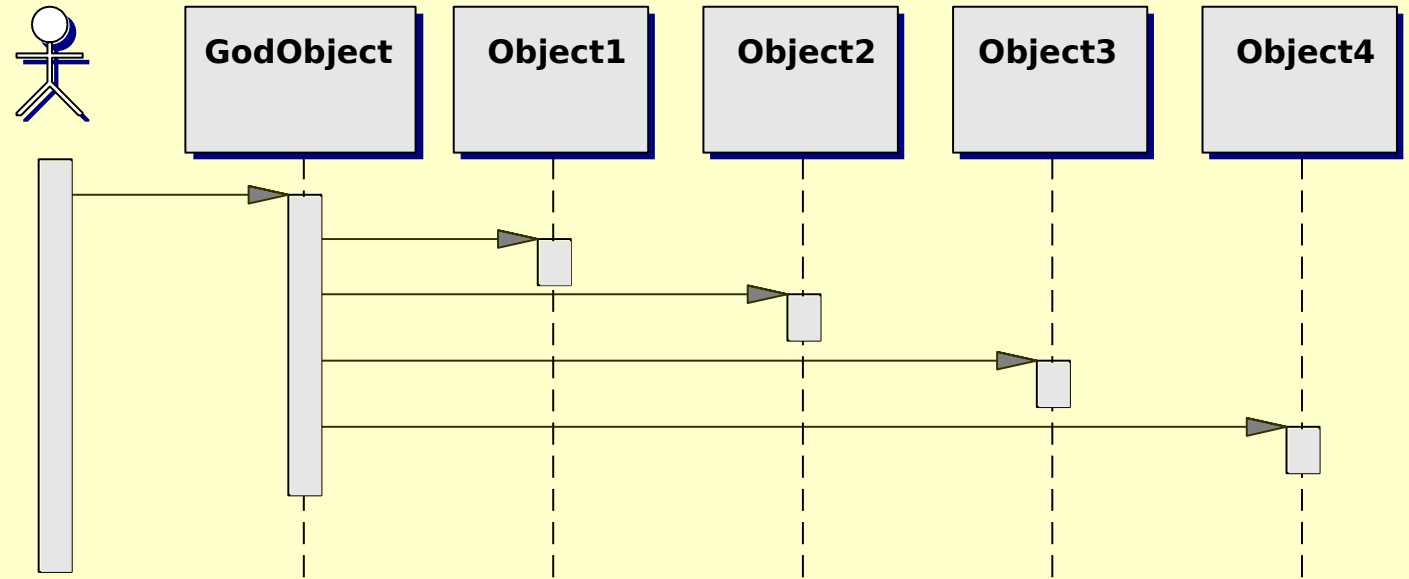
Type of loop	Semantics	Loop expression
while(true) { body }	Keep looping forever	loop or loop *
for i = n to m { body }	Repeat (m – n) times	loop n, m
while(booleanExpression) { body }	Repeat while booleanExpression is true	loop [booleanExpression]
repeat { body } while(booleanExpression)	Execute once then repeat while booleanExpression is true	loop 1, * [booleanExpression]
forEach object in collection { body }	Execute the body of the loop once for each object in a collection of objects	loop [for each object in collectionOfObjects]
forEach object of class { body }	Execute the body of the loop once for each object of a particular class	loop [for each object in ClassName]

Stav objektu

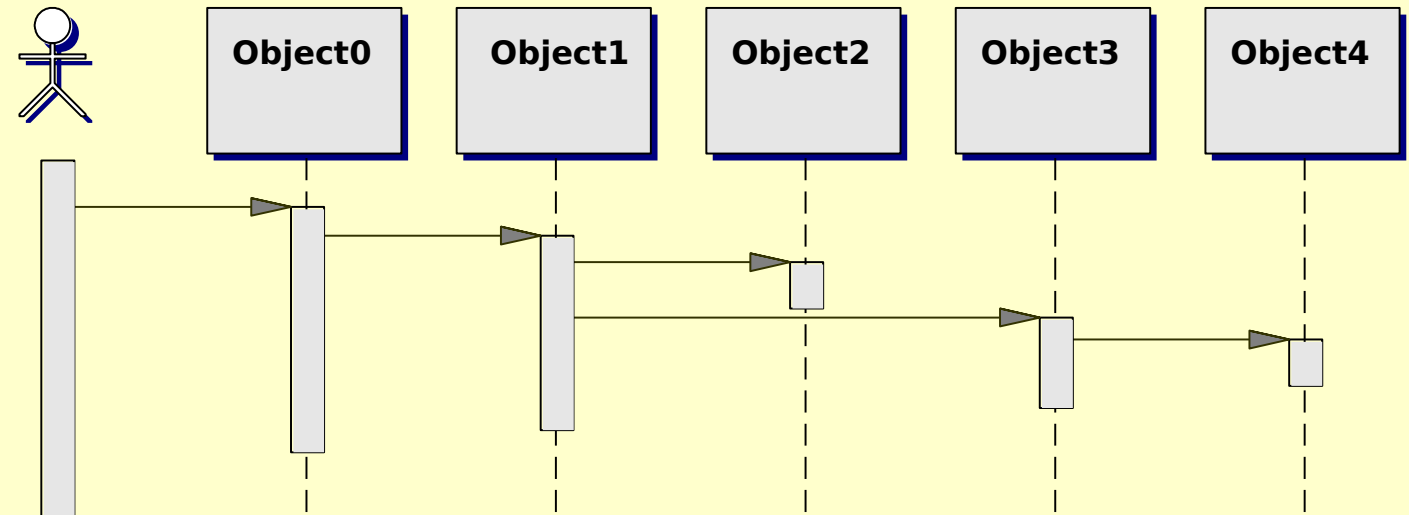

Distribuce “intelligence” objektů

vidlička:
GodObject musí
znát mnoho rozhraní a
je na nich závislý;
koncentruje přílišnou
inteligenci, je složitý.

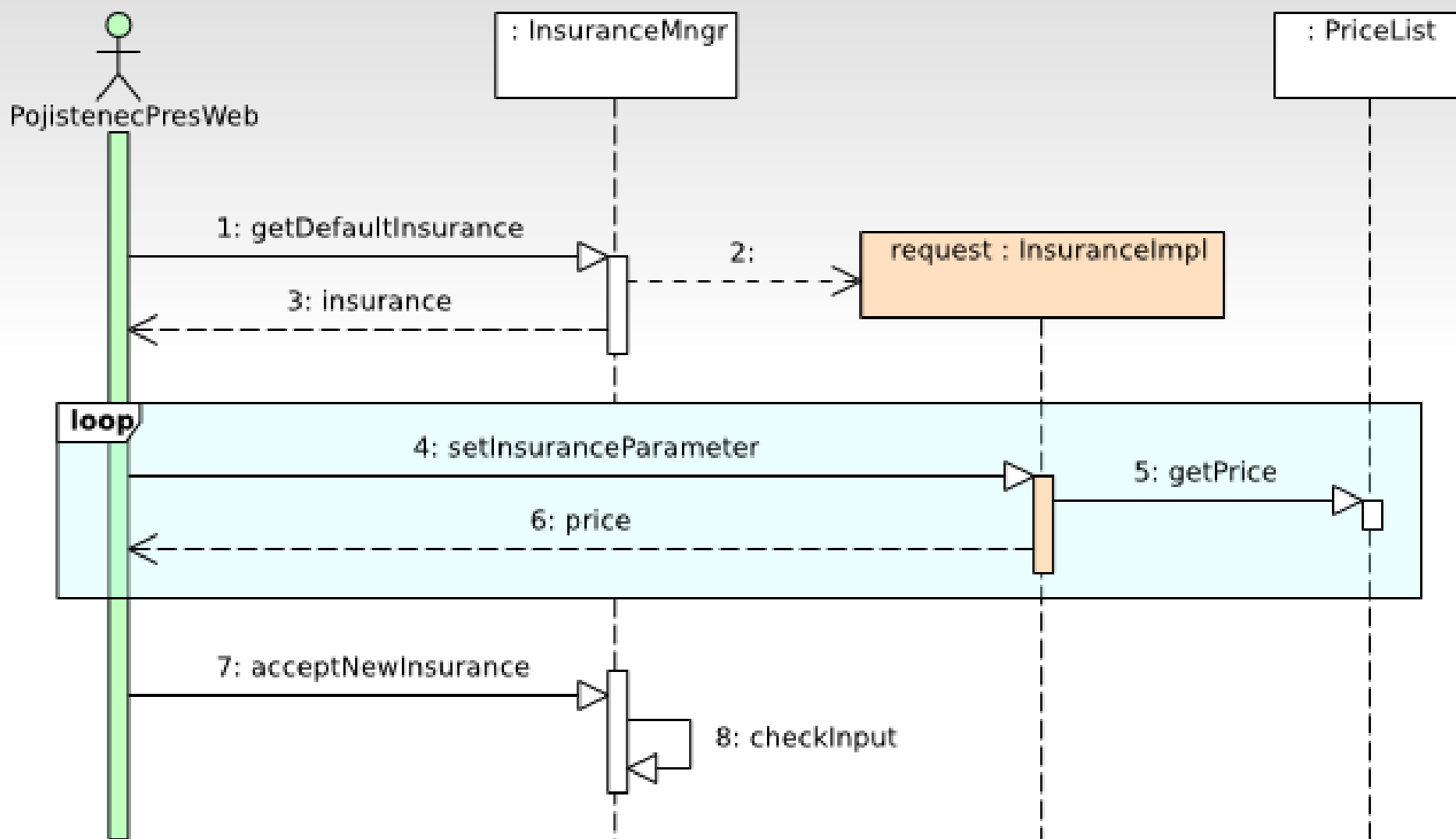

schody:
intelligence je
rovnoměrněji
rozprostřena mezi
objekty, objekty jsou
jednodušší

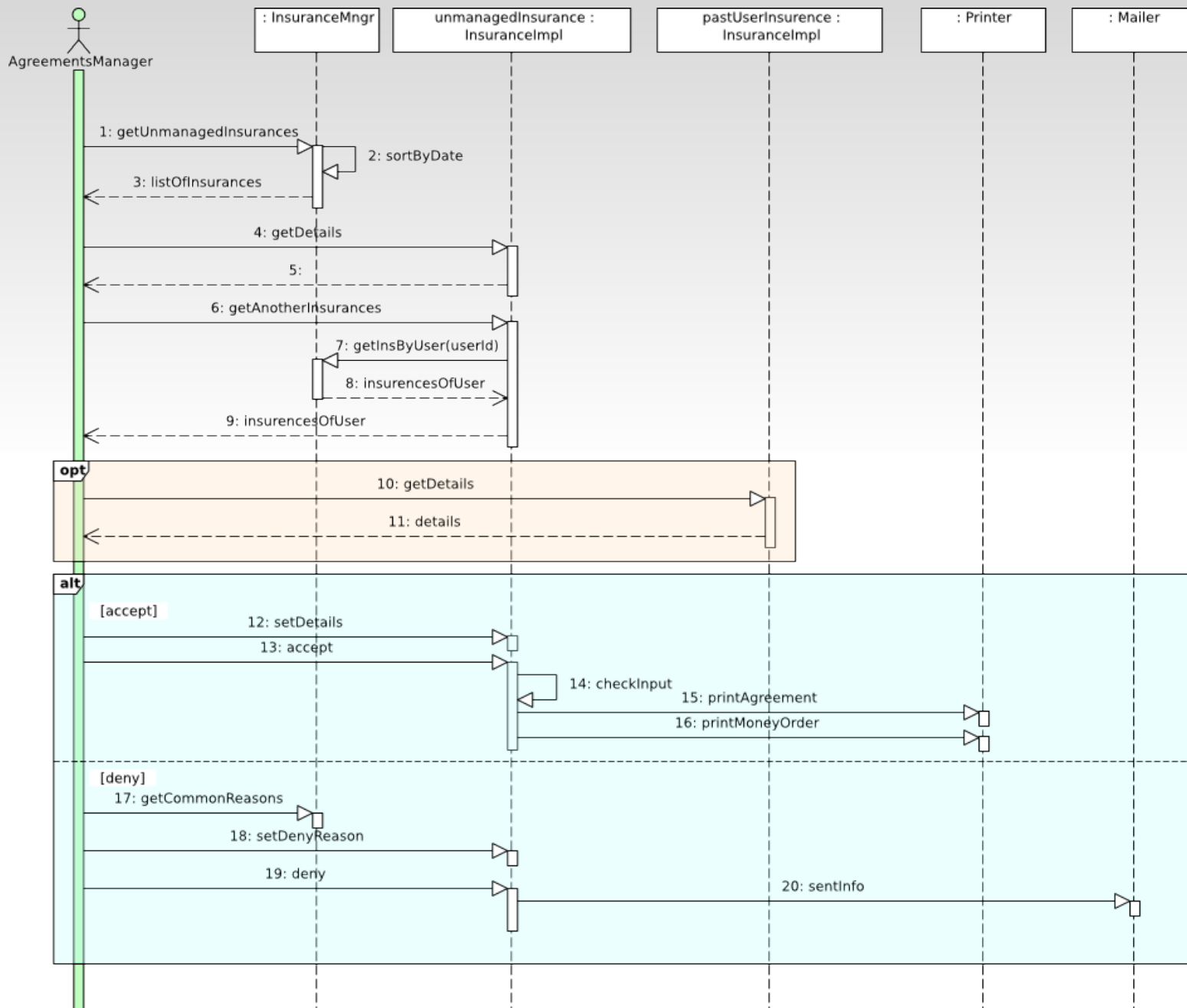
Pojišťovna: sekvenční diagram (I)

Demo

Pojišťovna: sekvenční diagram (II)

Demo

Komunikační diagram (Communication Diagram)

Komunikační diagram

Dříve (UML < 2.0): *Object Collaboration Diagram*

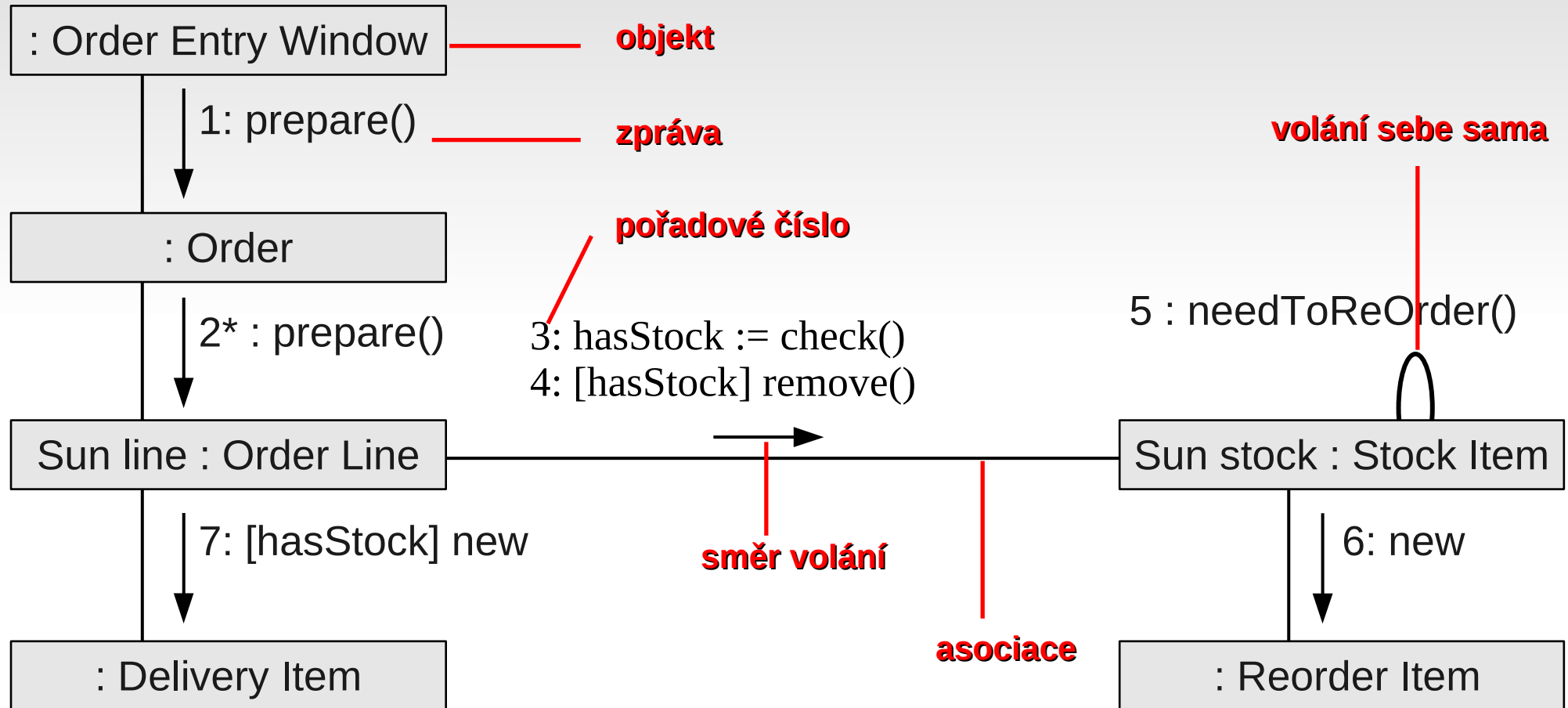
Komunikační diagram ukazuje **interakci** organizovanou podle interagujících objektů, a jejich **propojení** mezi sebou.

- ukazuje **vztahy** mezi rolemi objektů
- **časová dimenze** není ukázána

Bez časové osy \Rightarrow **sekvenční čísla** jsou použita pro uspořádání zpráv.

- **procedurální tok řízení**: vnořené číslování podle vnořeného volání
- **neprocedurální tok**: nevnořené číslování, které indikuje pořadí zpráv a synchronizaci mezi vlákny, detaily viz knihy o UML

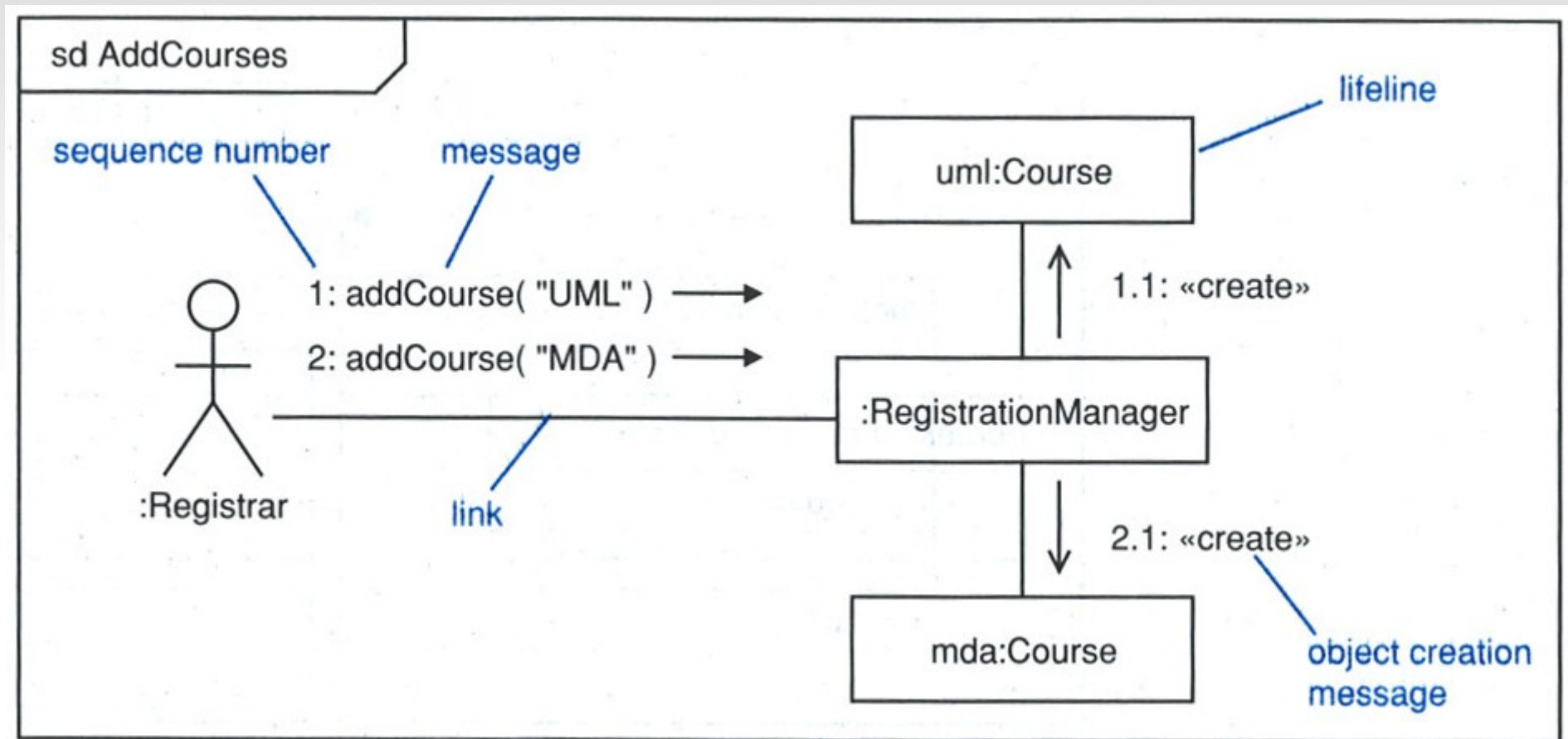
UML notace

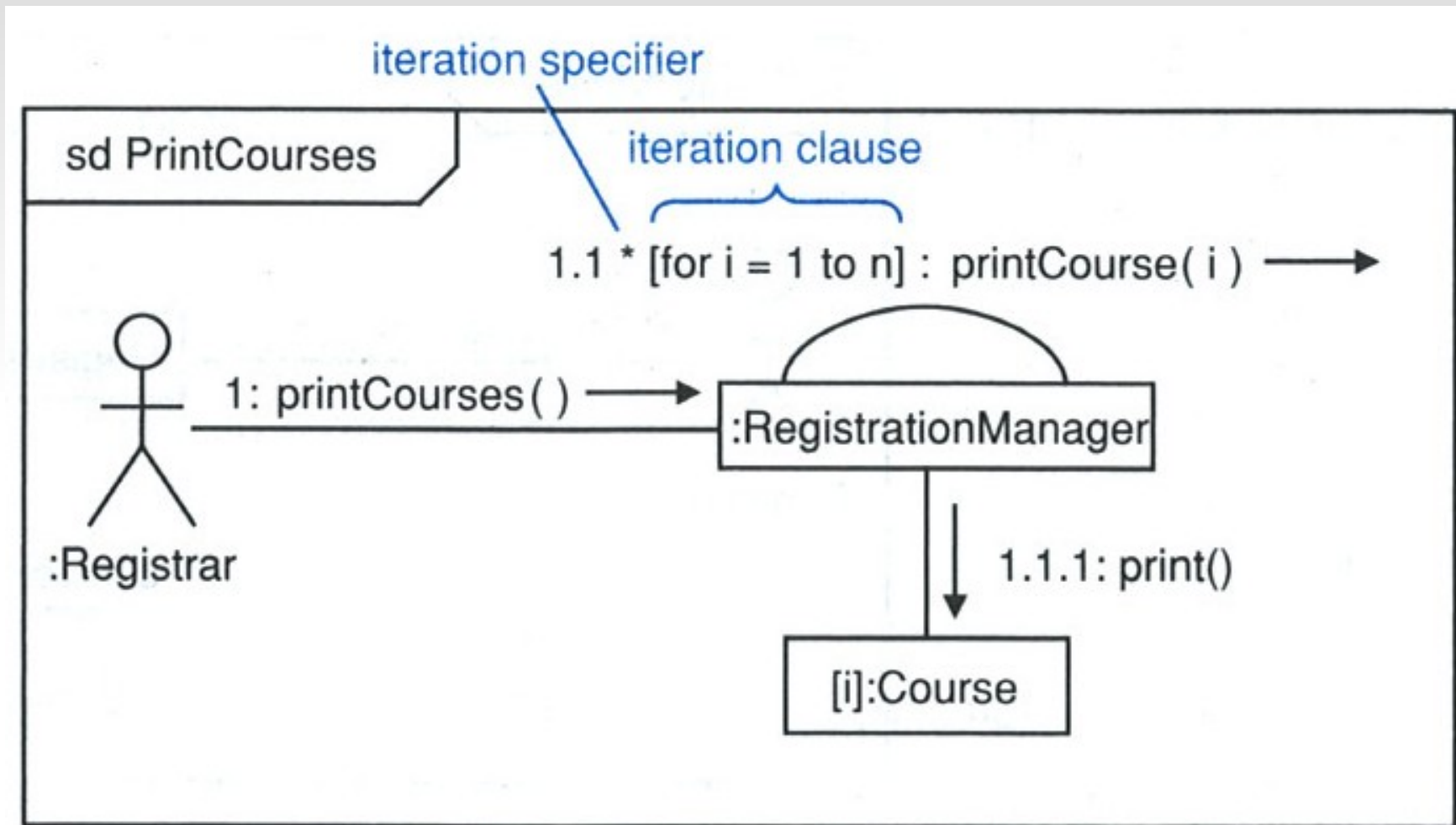
2.1b: `*[i:=1..akt_rok] vsechny_predmety := vyhledej(i) // poznamka`

- Číslo sekvence
 - lexikografické číslování
 - písmena označují paralelní zprávy
 - * indikuje iteraci
- Podmínka, cykly
 - uvnitř []
- Jména návratových hodnot
 - jsou uvedena před :=
- Jména návratových hodnot
 - jsou uvedena před :=
- Jméno zprávy
 - může být událost nebo operace
- Argumenty
 - v kulatých závorkách
- Poznámky
 - za dvěma lomítky

Příklad – vytváření instancí

Příklad – cykly (iterace)

Příklad – větvení

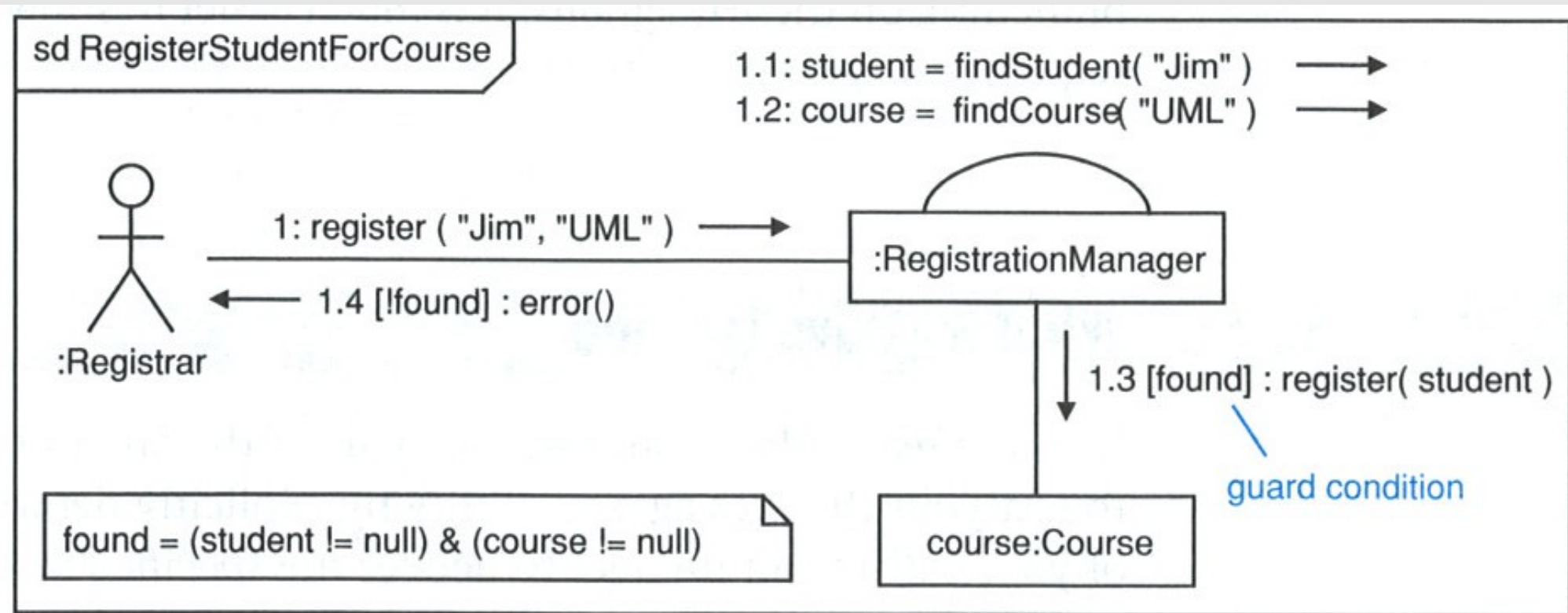
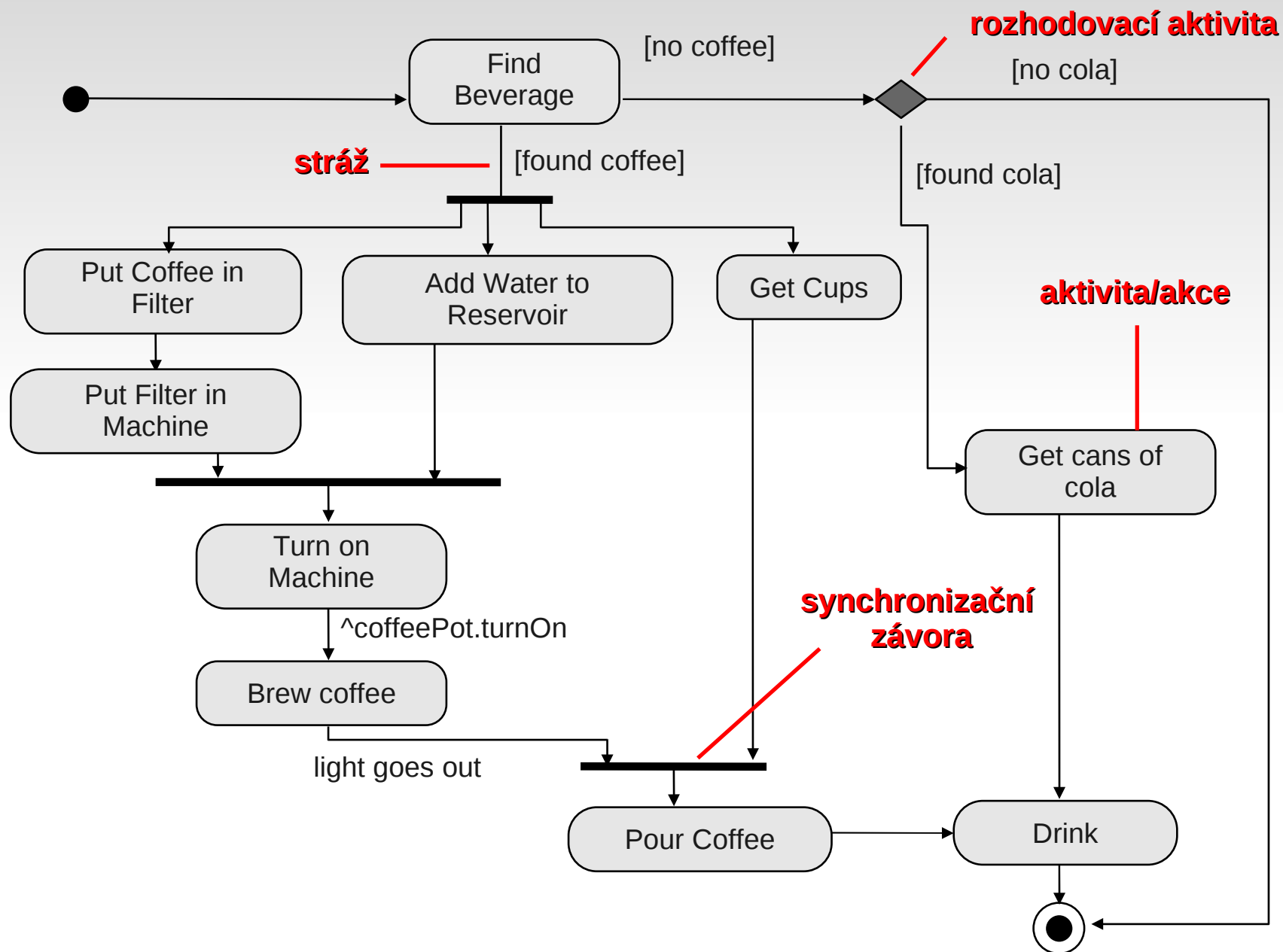

Diagram aktivít (Activity diagram)

Diagramy aktivit

- „OO flowcharts“, sémantika založená na Petriho sítích.
- Aktivita = posloupnost akcí
- Používají se v mnoha tocích práce (workflows) UP
 - během „business modeling“ fáze na modelování business procesů
 - během analýzy na dokumentaci případů užití
 - běhen návrhu na modelování detailů operací a algoritmů
- Používají se pro:
 - popis akcí případu užití
 - modelování toků mezi případy užití
 - popis algoritmických aspektů operací nad objektem
 - popis toku dat systémem
 - modelování obchodních procesů (business processes)
 - popis chování komponent
 - ...

UML notace

UML notace (II)

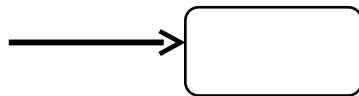
začátek aktivity

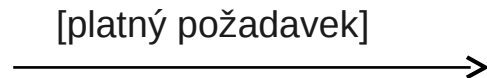
konec aktivity

Ověření platnosti požadavku

akční uzel – krok v aktivitě

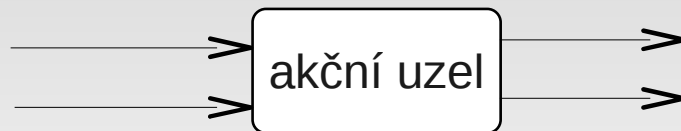
kontrolní tok – přechod mezi akcemi

podmínka přechodu

Přechody a fork/join

- Akční uzly čekají na všechny vstupy a pak pokračují na všech výstupech současně

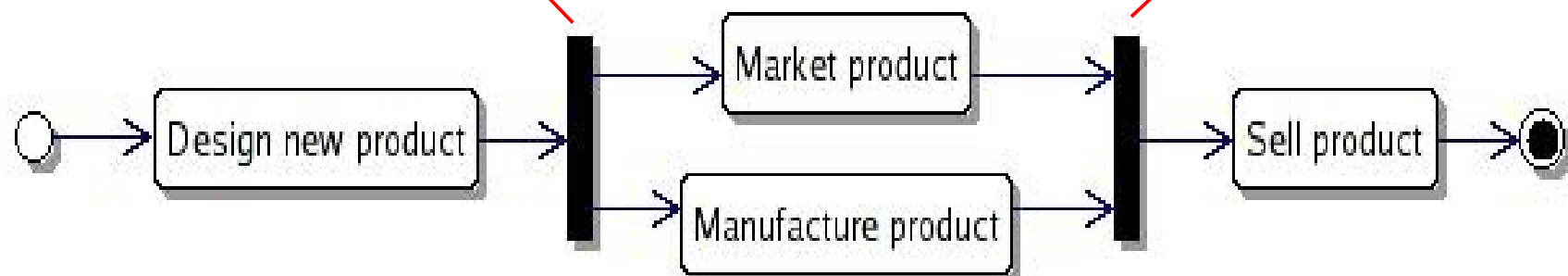
- => Implicitně se AD chová paralelně, tj. jako s *fork/join*:

fork

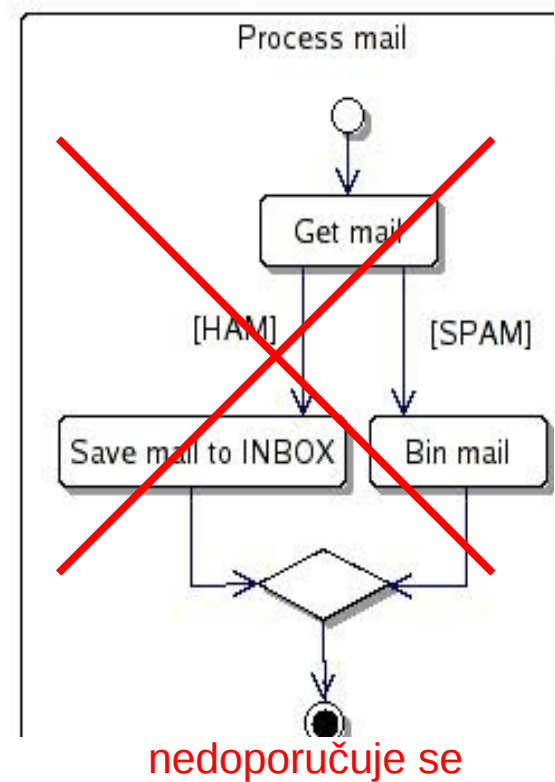
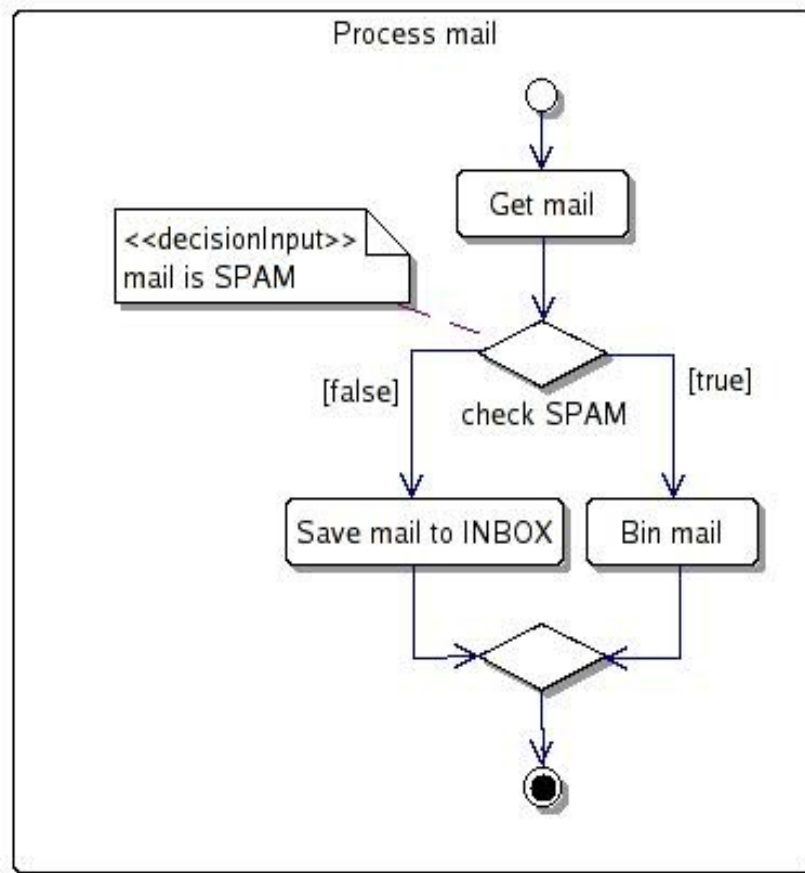
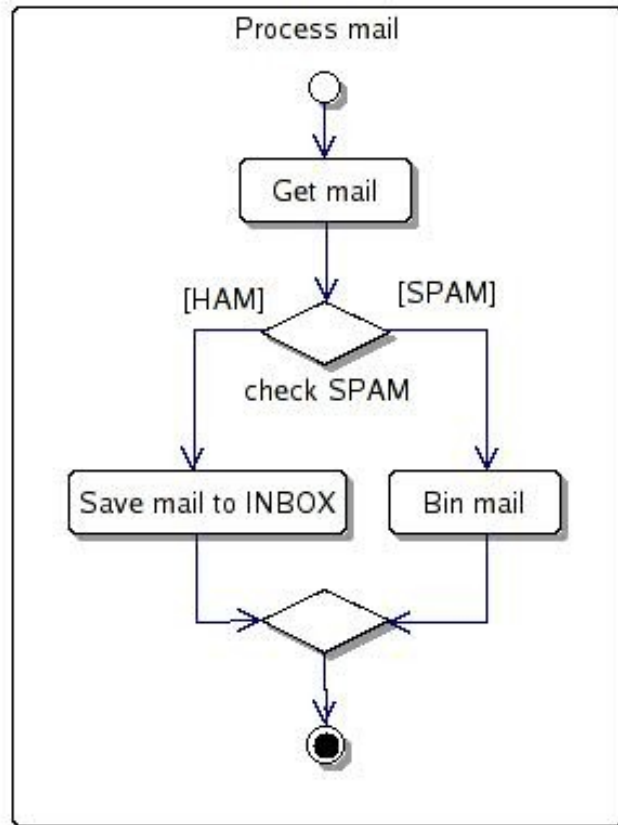
=

join

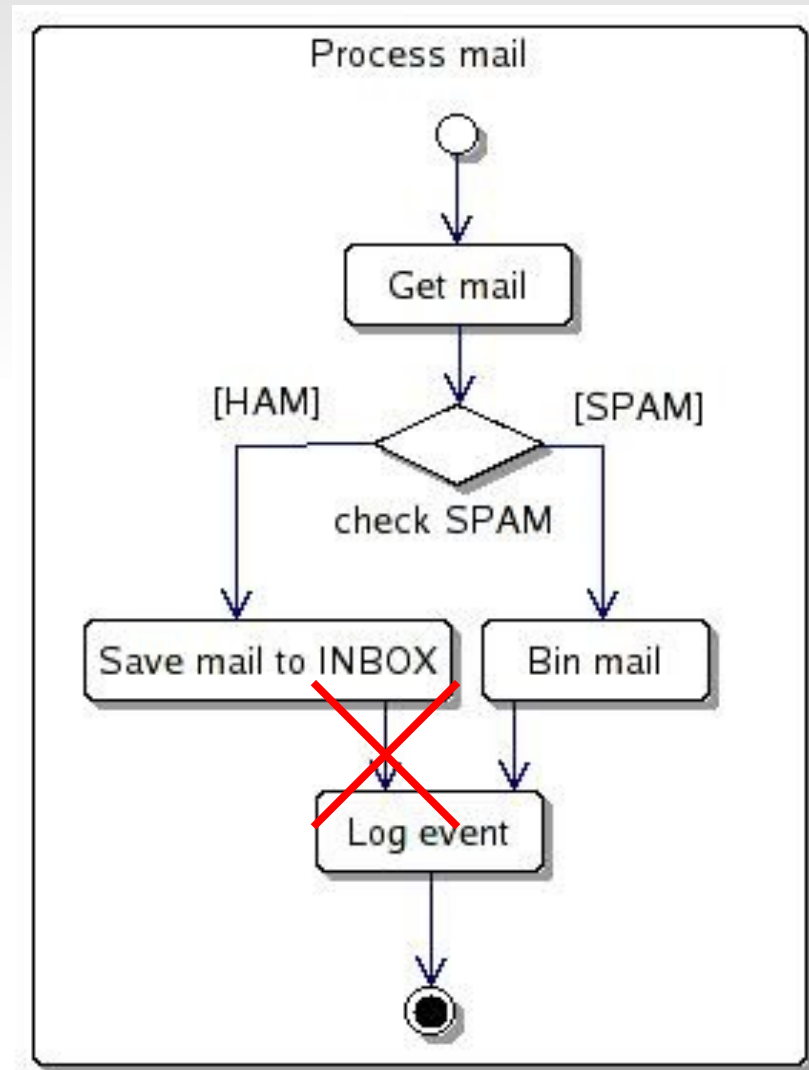
Rozhodovací a slučovací uzly

- Rozhodovací uzel pokračuje **právě jednou** cestou
 - stráže musí být vzájemně vylučné a úplné
- Slučovací uzel pokračuje při libovolném vstupu (OR)
- Ekvivalentní diagramy:

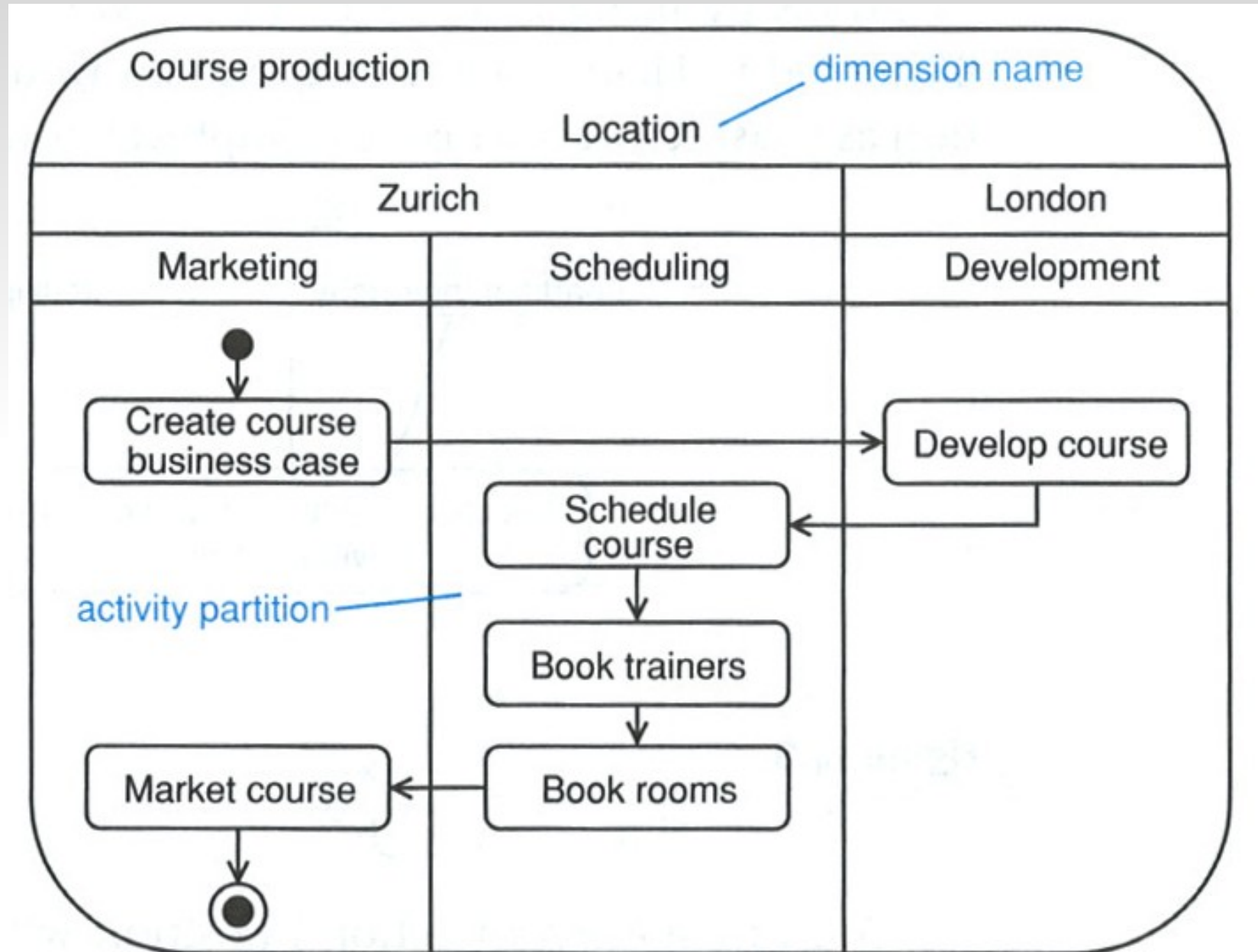

Slučovací uzel

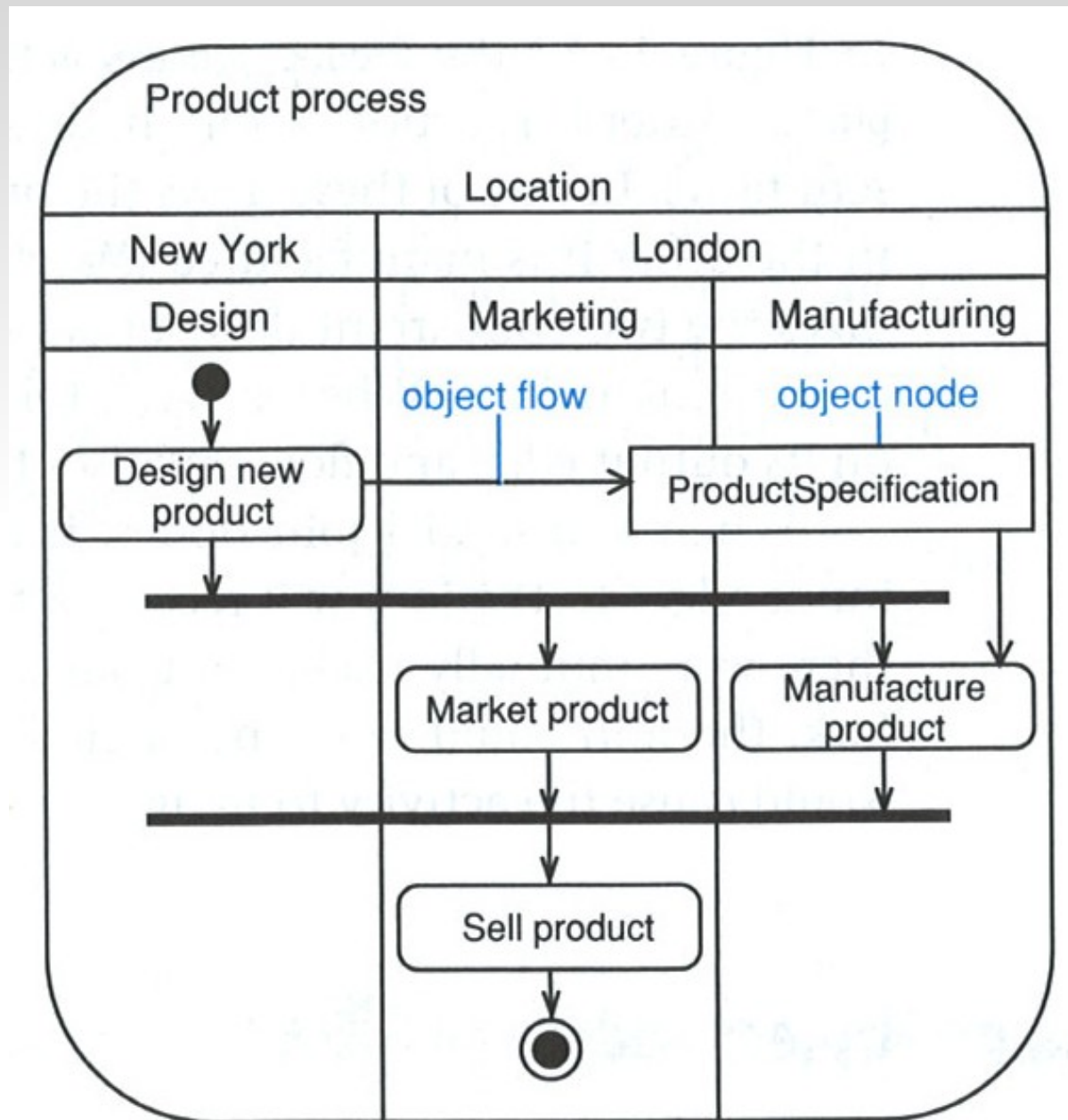
- Smysl použití slučovacího uzlu:
 - akční uzly čekají na všechny vstupy!

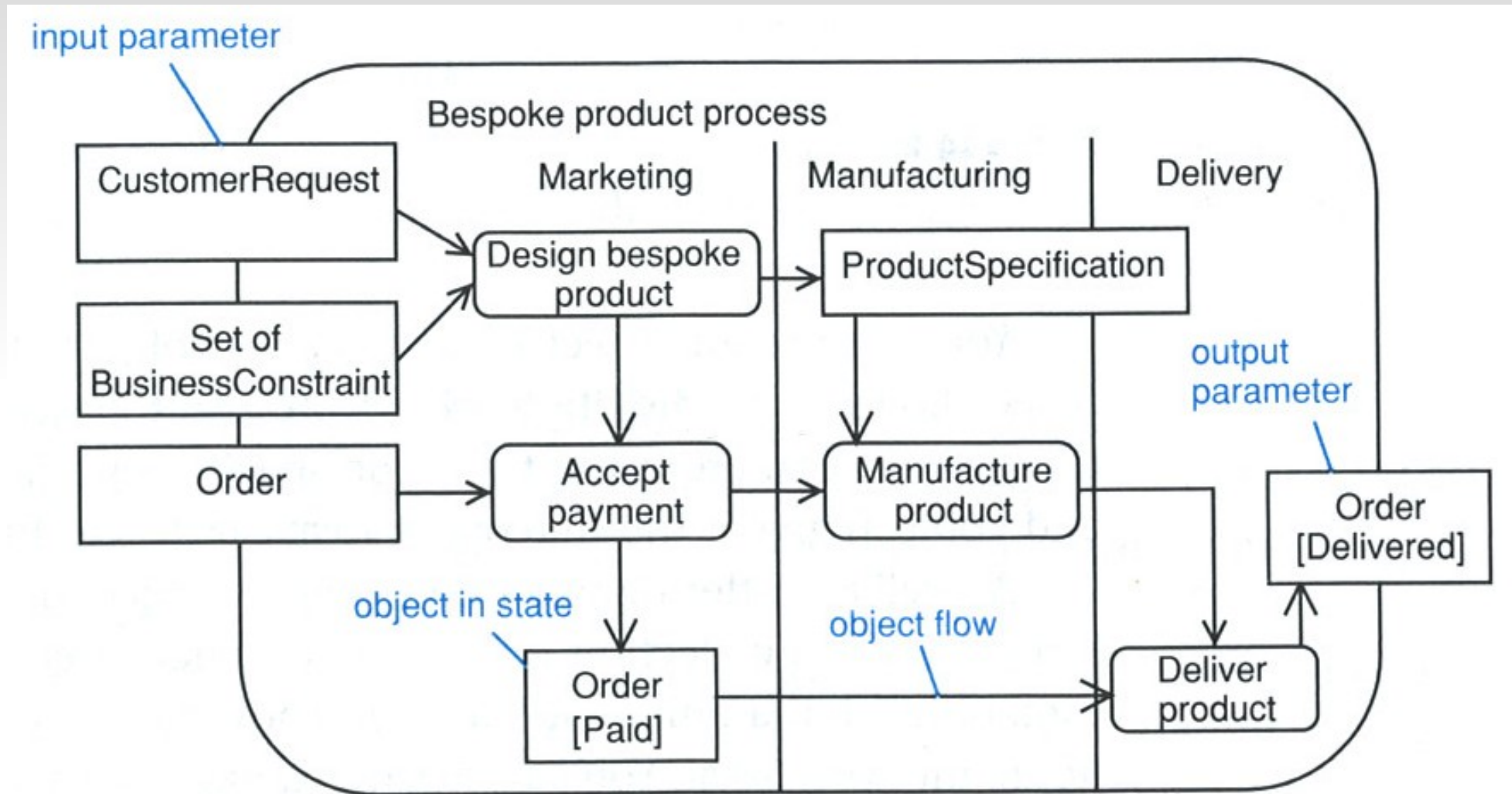
Segmenty (partitions)

Objektové uzly

Parametry aktivít

Signály

Příjem signálu a vyslání signálu

Signál není nic jiného, než instance třídy (stereotyp <<signal>>)

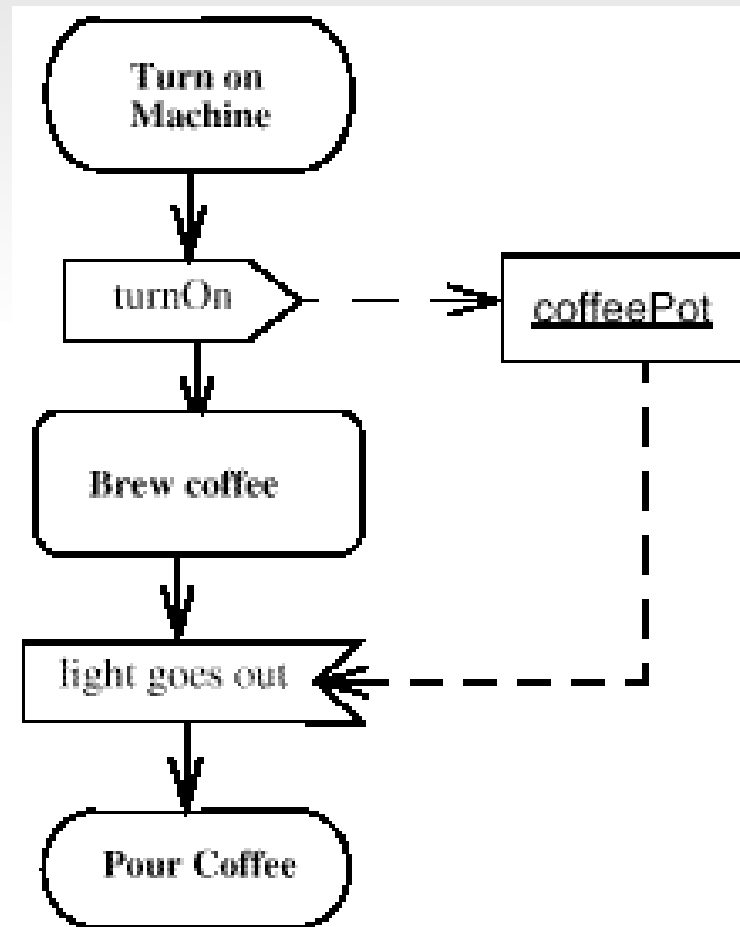

Diagram přehledu interakcí (Interaction Overview Diagram)

Diagram přehledu interakcí

